

NORSK TIPPING

ÅRS- OG SAMFUNNSRAPPORT 2015

01

Ansvarlig

02

Attraktiv

03

Overskudd

DET NORSKE
PENGESPILLMARKEDET

INNHold

VIRKSOMHETEN, SAMFUNNSOPPDRAGET OG RESULTATENE	3
SAMFUNNSOPPDRAGET 2015.....	4
NY STRATEGI 2016–2020	5
ADM. DIREKTØR	6
ÅRSBERETNING 2015.....	7
EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE.....	12
RESULTATREGNSKAP	17
BALANSE.....	18
KONTANTSTRØMOPPSTILLING.....	20
NOTER.....	21
REVISORS BERETNING.....	33

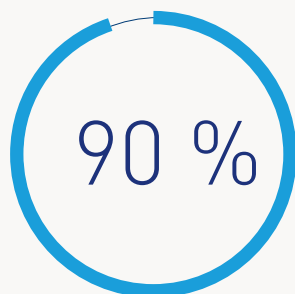
VIRKSOMHETEN, SAMFUNNSOPPDRAGET OG RESULTATENE

2015 ble nok et rekordår for Norsk Tipping. Samlede driftsinntekter økte fra 26,9 milliarder kroner i 2014 til 29,7 milliarder kroner i 2015. Netto spillinntekter økte fra 6,7 milliarder kroner i 2014 til 7,2 milliarder kroner i 2015, en vekst på 7,5 prosent. Overskuddet vokste fra 4,2 milliarder kroner til 4,5 milliarder kroner.

DET NORSKE PENGESPILLMARKEDET – ET OVERBLIKK

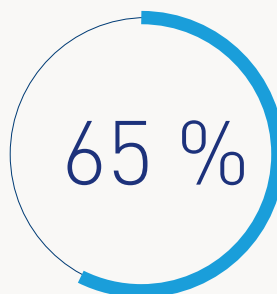
Den viktigste trenden som påvirker pengespillmarkedet er digitalisering og overgang til nettbaserte spill. Dette er også en av Norsk Tippings viktigste innsatsområder de neste årene. Et viktig mål er å ta med Norsk Tippings verdigrunnlag og samfunnsoppdrag inn i den nye informasjonskulturens muligheter og forventninger.

Andel regulerte spill i det norske pengespillmarkedet

90 prosent av det norske pengespillmarkedet er regulert, men markedstrykket fra de utenlandske, uregulerte spillene blir stadig sterkere.

Norsk Tippings markedsandel av det norske pengespillmarkedet

Norsk Tipping økte sine spillinntekter med cirka 500 millioner fra 2014 til 2015, og har en total markedsandel på 65 prosent.

Estimert totalomsetning for det norske pengespillmarkedet

11,2

MILLIARDER KRONER

Estimert økning i omsetning i det norske pengespillmarkedet fra 2014 til 2015

+700

MILLIONER KRONER

RAPPORTERING AV SAMFUNNSOPPDRAGET

Norsk Tipping har et tydelig og unikt samfunnsoppdrag. Samfunnsrapporteringen for 2015 er kategorisert etter samfunnsoppdragets tre innsatsområder; ansvarlig, attraktiv og overskudd. Norsk Tipping rapporterer i henhold til rapporteringsstandarden Global Report Initiative (GRI), nivå G4. Komplette GRI-indeks presenteres i den digitale års- og samfunnsrapporten.

01 Ansvarlig

ANSVARLIG

- Norsk Tipping har en nullvisjon for antall spilleavhengige blant selskapets kunder
- Playscan er et viktig verktøy som gir både kunden selv og selskapet et bilde av risikostatus
- Investert mye tid på videreutvikling av nytt rammeverk for ansvarlig spillvirksomhet som ble innført i 2014. Rammeverket er basert på selskapets krav om registrert spill
- Forebygging av spilleproblemer også gjennomført ved risikovurderinger av alle nye spill, tjenester og distribusjonsformer
- Norsk Tipping samarbeider aktivt om ansvarlig spill med internasjonale aktører

02 Attraktiv

ATTRAKTIV

- Høy innsats for fornyelse og innovasjon
- Over 30 prosent av selskapets ansatte engasjert i utviklings tiltak
- Fornyelse av IT- løsninger knyttet til skrapespill, en milepæl for selskapets tekniske infrastruktur
- Høy innsats for forbedring av selskapets salgskanaler
- Produktfornyelser for flere spill, den viktigste er endringen av Lotto
- Lansert et nytt Flax-lodd med rekordstor førstepremie i samarbeid med øvrige nordiske spill selskaper
- Etablert et nytt utviklingsmiljø med mandat for radikal innovasjon og kartlegging av nye forretningsmuligheter

03 Overskudd

OVERSKUDD

- Ny rekord i overskudd til gode formål
- 4,485 milliarder kroner fra Norsk Tippings overskudd til idrett, kultur og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner
- Overskuddsmidlene gir viktige bidrag til sunn og samfunnsnyttig aktivitet, som kommer nordmenn i alle aldre til gode

NY STRATEGI 2016–2020

Norsk Tipping har i 2015 ferdigstilt strategiplan for perioden 2016–2020.
Selskapets overordnede ambisjon i strategiperioden er:

BEGEISTRE EN NY
GENERASJON.
ENDA VIKTIGERE FOR
SAMFUNNET.

Ambisjonen tydeliggjør både en markedsmessig og en samfunnsmessig ambisjon for perioden. Med «begeistre en ny generasjon» menes at selskapet i perioden må skape et spilltilbud som skaper begeistring og oppslutning om selskapet i kundegrupper under 40 år. Med «enda viktigere for samfunnet» menes at folk flest skal oppleve at selskapet er en samfunnsbygger som gjør en forskjell i deres hverdag og lokalmiljø.

LES MER: <http://2015.norsk-tipping.no>

ENDA VIKTIGERE FOR SAMFUNNET

ADM. DIREKTØR TORBJØRN ALMLID

Norsk Tipping leverte et rekordstort overskudd til samfunnsnyttige formål i 2015. Nesten 4,5 milliarder kroner kommer befolkningen til gode på en lang rekke områder i arbeid og fritid. Både gamle og nye produkter og tjenester har god appell i markedet, blant annet takket være god produktutvikling gjennom året. Oppslutningen blant kundene er stabil og driftssikkerheten er på et rekordhøyt nivå etter at et systematisk oppgraderingsprogram nå er fullført. Ansvarlighetsarbeidet har gått i takt med vår utvikling av produkter og tjenester. Norsk Tipping ligger helt i toppen med tanke på reell forebygging av problemspill og bidrar til ny og banebrytende forskning på området.

Lyktes godt

Vi har i løpet av året jobbet med utvikling av både produkter og tjenester, IT-plattform, ansvarlighetsplattform, distribusjon og vår markedsoperasjon, for å møte utfordringene som kommer.

Når vi ser i bakspeilet og oppsummerer 2015, er det betryggende å kunne konstatere at vi i det alt vesentlige leverer på de overordnede målsetningene:

- Begynnende kundefrafall er stanset
- Ansvarlighetsarbeidet gir resultater – både ny og viktig kunnskap, fortsatt beskjedne tall i Hjelpelinje-statistikken og utvikling av nye tiltak for ytterligere forbrukerbeskyttelse
- Økt overskudd til formålene – nesten 4,5 milliarder kroner til fordeling, både gjennom økt omsetning men også gjennom en stadig mer kostnadseffektiv operasjon
- Driftssikkerhet og stabilitet på rekordnivå
- Forbedret omdømme

Det er også områder der vi gjerne skulle ha sett at vi lykkes bedre.

- Det nye spillet Nabolaget har ikke slått til slik vi hadde håpet, noe som kan tyde på at det svært velutviklede lotterimarkedet i Norge er i ferd med å nå en metning.

Omfattende produktforbedringer er gjort gjennom året, men det vil nok ta noe tid før konseptet får skikkelig fotfeste.

- Selv om andelen kunder som ligger i risikozonen er lav (1,8 prosent i desember), ser vi også en urovekkende utvikling i adferden hos noen av våre kunder. Hovedårsaken er økende oppslutning om casino- og sportsspill på nett, spillformer som i sin natur medfører større risiko for å utvikle usunn spilleadferd. Dette gir føringer for ansvarlighetsarbeidet og utfordringsbildet for neste strategiperiode.

Ny strategi

I august vedtok styret strategiplan for perioden fram mot 2020. Vår ambisjon for perioden er **å begeistre en ny generasjon** og at vi skal være og oppfattes som **enda viktigere for samfunnet**.

Seks målområder skal hjelpe oss på veien: Kundevekst i breddesegmentene, økt produktivitet, vekst i overskuddet på linje med prisstigningen, større markedsandel, verdensledende på spillansvarsarbeid og bedre omdømme.

Digitaliseringen av spillopplevelser, kommunikasjon og distribusjon forsterkes ytterligere i årene som kommer. Digitale kanaler, og primært mobiltelefonen, skal utvikles til å bli de viktigste arenaene for samhandling mellom selskapet og kundene.

Denne utviklingen gjør at vi tror at framtida er full av muligheter til å kunne by på moro og underholdning til befolkningen. Personaliserte opplevelser, flere nyheter og mer spenning går hånd i hånd med et solid ansvarlighetsrammeverk. Norsk Tipping har alle muligheter for å lykkes. Vi har sterke merkevarer, en kompetent og offensiv organisasjon og vi nyter stor tillit i befolkningen. Vi har en unik kundebase, en sikker driftsoperasjon og en bred og moderne produktportefølje.

I 2015 har vi jobbet videre med å rigge organisasjonen til å møte endringene i markedet.

Vi har opprette en egen enhet som kun skal utvikle forslag til ny forretning og nye løsninger, slik at vi evner å nå ambisjonen om å begeistre en ny generasjon. I en bransje som er preget av liten grad av innovasjon, må Norsk Tipping selv gå i front for å finne nye områder som gjør selskapet relevant og attraktivt også for morgendagens kunder. Mulighetene er mange og forutsetningene for å lykkes er gode. Da oppfyller vi også det viktige og vanskelige oppdraget vi har fra det norske folk.

ÅRSBERETNING 2015

Norsk Tipping er et statlig eid aksjeselskap, lokalisert på Hamar. Selskapet formidler pengespill i henhold til Lov om pengespill. Selskapets samfunnsoppdrag er å tilby attraktive og ansvarlige spill, hvor overskuddet skal gå til gode formål. Virksomheten ligger under Kulturdepartementets virkeområde og forholder seg til «retningslinjer for eierstyring av selskaper mv under Kulturdepartementets ansvarsområde». I tråd med krav fra Kulturdepartementet følger selskapet anbefalingene fra NUES om eierstyring og selskapsledelse så langt det er relevant for selskapet. Norsk Tipping rapporterer om sin miljø- og samfunns-påvirkning i henhold til den internasjonale standarden for bærekraftsrapportering fra Global Reporting Initiative (GRI). I 2015 rapporterer foretaket etter versjon GRI-G4, nivå «Core». Selskapets rapportering om samfunns-ansvar er ikke et enkeltstående dokument, men integrert gjennom hele årsrapporten. (link til «om selskapets GRI-rapportering»).

Oversikt over utviklingen i 2015

Utvidelser av Norsk Tippings spillportefølje gjør at omsetningen de siste årene har vokst fra år til år. Norsk Tippings samlede driftsinntekter økte fra 26,9 milliarder kroner i 2014 til 29,7 milliarder kroner i 2015. Det er stor variasjon i spillenes egenskaper. Som følge av forskjellige premieandeler og stor grad av gjenspill av premier for enkelte av selskapets spill, vurderes utviklingen i netto spillinntekter (spillinntekter fratrukket premier) som et bedre mål på omfanget av virksomheten. Netto spillinntekter økte fra 6,7 milliarder kroner i 2014 til 7,2 milliarder kroner i 2015. Dette representerer en vekst på 7,5 prosent. Overskuddet vokste fra 4,2 milliarder kroner til 4,5 milliarder kroner, en vekst på 6 prosent fra året før.

Tradisjonelle lotterispill representerer den største andelen av omsetningen og står i 2015 for 62 prosent av selskapets netto spillinntekter. I 2015 har det blitt gjennomført en vellykket produktendring for Lotto. Dette er selskapets største spill målt i netto spillinntekter, og det er viktig at dette produktet er attraktivt for kundene. Produktendringen har gitt større førstepremier og flere vinnere, noe som gjør spillet mer attraktivt for kundene og som har bidratt til en vekst i inntektene. Endringen av Lotto bidrar i stor grad til den totale veksten i netto spillinntekter målt mot 2014. Styret mener at omsetningsutviklingen representerer en sunn og akseptabel vekst som ikke utfordrer selskapets formål om å formidle pengespill i betryggende former under offentlig kontroll, med sikte på å forebygge negative konsekvenser av pengespillene.

I tillegg til dette er det fortsatt en stigende omsetning på nettbaserte spill (Instaspill) som bidrar til vekst i resultatet. Norsk Tipping er fornøyd med den posisjonen selskapet

har tatt i denne delen av spillmarkedet, og spillene bidrar til kanalisering av omsetning fra ikke-regulerte utenlandske operatører til et ansvarlig og regulert spilltilbud.

Norsk Tipping har en bred spillportefølje som inkluderer lotterier, skrapespill, sportspill, terminalspill (Multix og Belago) og nettbaserte spill. Dette gjør at forholdene ligger meget godt til rette for at selskapet kan ivareta sin oppgave på en best mulig måte gjennom et bredt tilbud som svarer til de fleste sine behov.

Norsk Tipping lanserte spillet Nabolaget tidlig i 2015. Spillet skiller seg fra øvrige lotterier ved at vinnerne trekkes med utgangspunkt i spillernes adresser. På tross av at selskapet har lagt ned betydelig innsats for å skape kjennskap til spillet, blant annet gjennom et eget underholdningsprogram på TV 2, har omsetningstallene vært vesentlig lavere enn forventet. Som følge av lavere omsetning har det blitt gjort endringer gjennom 2015, og selskapet vil justere konseptet videre i 2016 for å forbedre resultatene fra dette spillet.

Grasrotandelen gir spillerne mulighet til å påvirke fordelingen av Norsk Tippings overskudd. I 2015 fordelte spillerne 394 millioner kroner til lag og foreninger via Grasrotandelen. Grasrotandelen gir frie midler til mottakerorganisasjonene og utgjør et positivt tilskudd til finansieringen av frivillige lag og foreninger.

Norsk Tipping har et mål om at selskapets produkter skal være tilgjengelig gjennom de innleveringskanalene kundene foretrekker. Selskapet utvikler nye digitale løsninger for levering av spill via internett og mobil. Samtidig gjennomføres en omfattende oppgradering av salgs- og kommunikasjonsløsningen hos kommisjonærene. Fortsatt er det slik at over halvparten av selskapets omsetning skjer via fysisk handel. Det er satt i gang utskiftning av interiør hos kommisjonærene, og denne utskiftningen vil fortsette i 2016. De nye løsningene har et moderne uttrykk og gir mulighet for å erstatte papirbasert kommunikasjon med digitale løsninger via skjermer. Norsk Tipping har de senere år foretatt betydelige investeringer for å modernisere løsningene i fysisk handel.

Norsk Tipping omsatte i 2015 for 11,2 milliarder kroner gjennom elektroniske kanaler. En stor del av omsetningen fra digitale kanaler kommer fra nettspillene som ble lansert i 2014 (Instaspill). For de øvrige spillene utgjorde omsetningen i elektroniske kanaler 4,9 milliarder kroner, en vekst på 18 prosent fra 2014.

På generalforsamlingen i 2015 fikk Norsk Tipping et helt nytt styre. Det nyvalgte styret har i løpet av 2015 opparbeidet seg innsikt i selskapets rammebetingelser og

utfordringer, blant annet gjennom involvering i utarbeidelsen av selskapets nye strategiplan for perioden 2016–2020.

Regulatoriske endringer innenfor pengespillområdet

I 2015 ble det gjennomført vesentlige endringer i lotteriforskriften. Formålet er å gi nye inntektsmuligheter for frivillige og humanitære organisasjoner. Det er gitt rom for inntil fem private lotterier med en årlig omsetning begrenset til 300 millioner kroner per lotteri. Begrensningene i antall tillatelser og det foreslåtte omsetningstaket skal sikre at de nye lotteriene kan operere ved siden av Norsk Tipping uten å utfordre enerettsmodellen i for stor grad. Det forventes at flere av de nye private lotteriene vil starte opp i løpet av 2016.

I 2015 iverksatte Kulturdepartementet en høring knyttet til pengespillområdet. Målet med høringen er å belyse mulige reguleringsmodeller for det norske pengespillmarkedet i framtiden. I Kulturdepartementets høringsnotat var det vedlagt to utredninger for å belyse problemstillingen:

1. Utredning av økonomiske konsekvenser av en mulig lisensordning for pengespill, Rambøll Management Consulting, 15. januar 2015 (inkludert tilleggsrapport av 23. juni 2015)
2. Sosialpolitiske og kriminalpolitiske konsekvenser av lisensiering i det norske pengespillmarkedet, Lotteritilsynet, 15. mai 2015 (inkludert tilleggsrapport av 5. juni 2015)

I sitt høringssvar ga Norsk Tipping uttrykk for at selskapet fra et pengespillfaglig perspektiv kan stå bak hovedkonklusjonene i disse rapportene. Norsk Tipping fremhevet at valget om man skal gå fra en enerettsmodell til en lisensmodell er et grunnleggende og prinsipielt valg mellom to ulike modeller for å styre og regulere pengespillmarkedet. Norsk Tipping mener de grunnleggende forutsetningene som den norske pengespillpolitikken er basert på fram til i dag, vil bli vesentlig endret dersom man går fra et enerettssystem til et lisenssystem.

Norsk Tipping ga i høringen uttrykk for at et høyt nivå på ansvarlighet, og beskyttelse av sårbare grupper i befolkningen, best kan oppnås med et enerettssystem. Dette standpunktet understøttes slik selskapet ser det av rapportene fra Rambøll og Lotteritilsynet, som lå til grunn for Kulturdepartementets høringsnotat.

Fordelen med en enerettsmodell er at myndighetene har flere styringsvirkemidler enn bare alminnelig regelverksstyring. Det er hverken praktisk mulig eller prinsipielt ønskelig å ha samme styrings- og kontrollregime overfor

private, kommersielle aktører som overfor en 100 prosent statlig eid virksomhet. Slik situasjonen er i dag, mener Norsk Tipping at selskapet og myndighetene har gode forutsetninger for å gjennomføre kanaliseringssopdraget i en periode med endringer i spillmarkedet og de generelle forbrukervanene.

Ansvarlig spillvirksomhet

Norsk Tippings virksomhet hviler på selskapets evne til å forebygge uønsket spilleatferd. Selskapet vier stor oppmerksomhet til å kunne tilby attraktive spill innenfor ansvarlige og trygge rammer for kundene. Dette gjennomfører både virksomheten som helhet og de produkter og tjenester selskapet tilbyr. Det er satt i gang et omfattende arbeid for å gjøre verktøyene for å redusere uønsket spilleatferd enda mer treffsikre og nyttige for kundene. Dette er en naturlig konsekvens av utviklingen av selskapets spillportefølje. Blant annet gjennom innføring av monitoreringsverktøyet Playscan i 2014 har selskapet treffsikre verktøy som gir spillerne økt innsikt i egne spillevaner og retter oppmerksomheten mot eventuelle faresignaler ved eget spill. Disse løsningene hjelper spillere til å holde omfanget av spill på et forsvarlig nivå. Analyser av informasjon fra Playscan har i 2015 gitt selskapet ny innsikt i spillevaner. Innsikten gir grunnlag for å ta ytterligere skritt med mål om å påvirke spilleatferden i bærekraftig retning.

Norsk Tipping samarbeider løpende med forskningsmiljøer innen spilleatferd for å gi økt innsikt i forhold som kan påvirke problematisk spilleatferd. Selskapet har et mål om å være blant de ledende spillingselskapene i verden innenfor spillansvarlighet.

Kostnadsutviklingen

Selskapet følger løpende opp andelen av netto spillinntekter som går til gode formål. Målsetningen er at selskapet skal løse samfunnsopdraget på en mest mulig kostnadseffektiv måte, slik at andelen som går til gode formål blir høyest mulig. Kostnadsnivået målt som andel av netto spillinntekter har i den seneste tiårsperioden vært relativt stabil på rundt 40 prosent. Dette til tross for at økende kompleksitet i selskapets spillportefølje og lansering av nye produkter har påvirket kostnadsbildet negativt. I 2014 ble det besluttet å etablere et kostnadseffektiviseringsprogram med mål om å effektivisere virksomheten og gi reduserte kostnader. Det er identifisert fem hovedområder hvor selskapet skal effektivisere virksomheten gjennom forbedrede prosesser eller reduksjon av kostnader. Tiltakene er av forskjellig karakter, og det vil være forskjeller i hvor tidlig effektene slår ut i lavere kostnader. Tiltakene berører områder som organisering av innkjøpsfunksjonen, samordning av utvikling av salgskanalene, organisering av ID- og betalingstjenester, organisering

av utviklingsprosessene i selskapet, forbedret utnyttelse av sponsor- og markedsmidler og forbedrede prosesser for kundeservice og selvbetjeningsløsninger for kundene. Enkelte tiltak gir effekt allerede fra 2015, mens andre tiltak vil gi økende effekt i perioden fram mot 2020.

Lansering av nye produkter og tjenester bidrar til at virksomheten blir stadig mer kompleks, noe som også påvirker kostnadene. En meget omfattende utskiftning og fornyelse av infrastruktur innenfor IT- området er fullført i 2015. Dette gjør at selskapet i årene som kommer har robuste tekniske løsninger som legger et godt grunnlag for stabil og kostnadseffektiv drift på dette området.

For å lykkes med å kanalisere omsetning til et regulert og ansvarlig spilltilbud er selskapet avhengig av synlighet og markedsaksept hos kunder og samarbeidspartnere. Selskapet har derfor et betydelig omfang av markedsaktiviteter og samarbeidsavtaler som gir profilering og oppmerksomhet om selskapets produkter og samfunnsoppdrag. Det samlede avtalebeløp for selskapets samarbeidsavtaler innen sponsorområdet var på rundt 100 millioner kroner i 2015. Avtalene er inngått med viktige aktører innen kultur, idrett og samfunnsliv. Den største samarbeidsavtalen er avtalen med Norges Fotballforbund.

Balanse

Ved utgangen av 2015 var selskapets totalbalanse på 5,2 milliarder kroner og egenkapitalandelen 4,1 prosent. Tilsvarende tall i 2014 var 5,0 milliarder kroner og 4,3 prosent. Selskapets frie egenkapital utgjorde 64 millioner kroner pr 31.12.2015.

Den lave egenkapitalen må ses i sammenheng med selskapets egenart, som innebærer at aktiviteten gjennom året akkumulerer overskudd til utbetaling påfølgende år. På tidspunktet for utbetaling til overskuddsmottakerne er egenkapitalen styrket på grunn av aktiviteten det påfølgende året.

På kort sikt er det relativt liten usikkerhet om den framtidige utviklingen knyttet til selskapets finansielle situasjon. Selskapets stilling som særlovsselskap med forutsigbare rammebetingelser, medfører at selskapet har tilfredsstillende egenkapital og finansiell stilling på tross av lav egenkapitalandel. Styrets vurdering er at dette på kort sikt fortsatt vil være gjeldende, selv om det kan komme eventuelle endringer i regulering av spillmarkedet.

Kontantstrøm

Spillinntektene utgjør selskapets viktigste kontantstrømkilde. Spillinntekter etter fradrag for premier har økt med 0,5 milliarder kroner fra forrige år. Netto kontantstrøm fra

operasjonelle aktiviteter i 2015 utgjorde 4,7 milliarder kroner mot 4,3 milliarder kroner i 2014, en vekst på 8 prosent. I tillegg har utbetalinger til kjøp av varige driftsmidler vært vesentlig lavere enn i 2014. Dette forklares både ved at det har vært relativt lave investeringer i 2015 og ved at nivået i 2014 var spesielt høyt som følge av investering i nye terminaler hos kommisjonærene.

Finansiell risiko

Norsk Tipping har enkelte transaksjoner og mindre beholdninger i utenlandsk valuta og er således i noen grad utsatt for finansiell markedsrisiko. I tillegg har selskapet kreditrisiko knyttet til oppgjør fra kommisjonærene. Oppgjør for siste ukes omsetning innbetales påfølgende uke gjennom automatiske trekk. Det er etablert garanti- og depositumsordninger som reduserer kreditrisikoen vesentlig. Selskapet har en løpende oppfølging av utestående fordringer og tiltak ved manglende betaling iverksettes umiddelbart for å redusere risiko for tap. Selskapet har ikke realisert vesentlige tap på fordringer mot kommisjonærer i 2015. Årets tap på fordringer mot kommisjonærer er 0,2 millioner kroner, som er et meget lavt nivå. Likviditetssituasjonen er tilfredsstillende ved at selskapet gjennom daglig drift genererer betydelige disponible midler. Selskapet har ved årsskiftet en positiv beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende på 4 milliarder kroner. Selskapet vurderer at det er relativt lav usikkerhet knyttet til finansiell utvikling neste år.

Fortsatt drift

Styret mener at årsregnskapet og årsberetningen gir en rettvise oversikt over resultatet av selskapets virksomhet og selskapets stilling ved årsskiftet.

Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet. Styret kjenner ikke til vesentlige forhold i regnskapsåret eller etter regnskapsårets slutt som har betydning for denne forutsetningen eller for årsregnskapet for øvrig.

Forskning, utvikling og fornyelse

Norsk Tipping har ingen egen forsknings- og utviklingsaktivitet slik det defineres i regnskapsloven. Imidlertid har selskapet løpende utviklingsaktiviteter knyttet til fornyelse og utvikling av produkter, systemer og tjenester på flere områder. Det anslås at over 30 prosent av selskapets ansatte til enhver tid er engasjert i ulike utviklingstiltak.

Det største prosjektet i 2015 har vært en fornyelse av IT-løsninger knyttet til skrapespill. Denne ble fullført i 2015, og med dette har selskapet i tur og orden oppgradert til nye løsninger for både tallspill, sportsspill og skrapespill. Ferdigstillingen representerer en milepæl for selskapets

tekniske infrastruktur. Utover dette er den største aktiviteten i 2015 knyttet til forbedring av selskapets salgskanaler.

I tillegg til disse store aktivitetene har det vært gjennomført større og mindre produktfornyelser for flere spill, hvor den mest betydningsfulle har vært den tidligere omtalte endringen av Lotto. Det har også blitt lansert et nytt Flax-lodd med rekordstor førstepremie i samarbeid med øvrige nordiske spillselskaper (Veikkaus fra Finland og Danske Spil fra Danmark).

For å styrke arbeidet med innovasjon har selskapet etablert et nytt utviklingsmiljø som har som mandat å finne nye forretningsmuligheter for selskapet i et lengre perspektiv. Dette kan være nye produkter eller tjenester til spillerne, men mandatet gir også rom for mer radikal innovasjon. Det ligger i mandatets natur at det foreløpig er stor usikkerhet rundt resultatene av denne satsingen.

Framtidig utvikling

Norsk Tippings gjeldende drifts- og rammebetingelser gir et godt grunnlag for videre utvikling. Selskapet har i 2015 ferdigstilt strategiplan for perioden 2016-2020. Selskapets overordnede ambisjon i strategiperioden er:

Begeistre en ny generasjon *Enda viktigere for samfunnet*

Denne todelt ambisjonen tydeliggjør både en markedsmessig og en samfunnsmessig ambisjon for perioden. Med «begeistre en ny generasjon» menes at selskapet i perioden må skape et spilltilbud som skaper begeistring og oppslutning om selskapet i kundegrupper under 40 år. Med «enda viktigere for samfunnet» menes at folk flest skal oppleve at selskapet er en samfunnsbygger som gjør en forskjell i deres hverdag og lokalmiljø.

Den grunnleggende forutsetningen om ansvarlighet ligger fast og skal videreutvikles i takt med at spillporteføljen og tilhørende tjenester utvides og fornyes. Selskapets produkter og tjenester skal være til glede for enkeltspilleren og samfunnet, ikke en byrde.

Norsk Tippings inntekter skal primært sikres ved at flere finner underholdning og spenning i selskapets produkter, ikke ved å øke omsetningen blant eksisterende kunder. Den planlagte utvidelsen av produktporteføljen er et viktig steg i å gjøre selskapets produkter mer relevante for en større del av befolkningen.

Arbeidsmiljø

Norsk Tipping er en IA-bedrift og ønsker å ha en inkluderende bedriftskultur preget av mangfold. Selskapet har et mål om en mer balansert sammensetning når det gjelder alder, kjønn og kulturell bakgrunn. Denne målsetningen er i tråd med formålet i diskrimineringsloven og i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Arbeidsmiljøtiltakene som iverksettes skal være målrettet og skal bidra til å realisere strategiplanen for perioden fram mot 2020 og de årlige virksomhetsplanene. Selskapet har en målsetting om å forbedre effektivitet og endrings-evne i organisasjonen. Dette forutsetter intern mobilitet, innføring av endrede arbeidsformer og en bedre systematikk for kompetanseutvikling. Gjennom omorganisering av virksomheten i 2015 er HR-området styrket for å ivareta disse områdene.

Andelen kvinner i lederstillinger er 31 prosent, mens 38 prosent av totalt 404 fast ansatte er kvinner.

Sykefraværet var på 4,6 prosent i 2015. Det er registrert to fraværsskader 2015. Disse førte til sammen til 123 sykefraværsdager.

Ytre miljø

Den enkeltfaktoren som i størst grad påvirker det ytre miljø, er produksjon og distribusjon av papirbasert materiell til kommisjonærene. Selskapet har kontinuerlig oppmerksomhet på omfanget av slikt materiell, og selskapet vurderer stadig hvor mye som sendes ut til den enkelte kommisjonær med målsetning om å redusere utsendelse av overflødig materiell. Digitaliseringen av selskapets produkter medfører at en stadig større andel av omsetningen skjer via elektroniske kanaler. Dette reduserer behovet for trykt materiell. Den nye interiørløsningen som er i ferd med å bli tatt i bruk, reduserer behovet for papirmateriell hos kommisjonærene gjennom økt bruk av elektroniske flater. Dette gir mulighet til bedre kommunikasjon til kundene samtidig som papirmengden reduseres. I 2015 er omfanget av spillmaterieell redusert med 10 millioner kroner sammenlignet med året før.

For 2015 er selskapets CO₂-utslipp beregnet til totalt 369 tonn CO₂. Utslippene knytter seg først og fremst til reisevirksomhet for selskapets ansatte, i tillegg til utslipp knyttet til strømforbruk, lys og varme. Selskapets lokaler er tilknyttet fjernvarmeanlegg som hovedsakelig har bioenergi og gjenvunnet varme som energikilde. Dette bidrar til å redusere CO₂-utslipp fra oppvarming. Norsk Tipping jobber stadig for å forbedre og redusere energibruken. I 2015 ble det installert varmepumper som gjenvinner varmen fra selskapets datahaller til oppvarming av andre deler av

bygningmassen. Videre installerer Norsk Tipping løpende mer energieffektiv belysning, og selskapet vil i 2016 gjennomføre tiltak som øker virkningsgraden i strømforsyning og dermed reduserer forbruket.

Anvendelse av årsresultatet

Selskapets frie egenkapital består av investeringsfond og annen egenkapital. Samlet fri egenkapital pr. 31.12.2015 er på 64 millioner kroner.

Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Tippenøkkelen	3 785 mill.kr
Grasrotandelen	394 mill.kr
Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering	231 mill.kr
Bingoentreprenørens overskuddsformål	59 mill.kr
Tiltak mot spillavhengighet	15 mill.kr
Sum overskuddsdisponering	4 485 mill.kr

Styret i Norsk Tipping AS
Hamar, 10. mars 2016

Linda Bernander Silseth
Styrets leder

Bjørn Maaseide

David Hansen

Anne Lise Meyer

Bjørn Vidar Mathisen

Kjersti Langseth

Dag Westby

Torbjørn Almlid
Administrerende direktør

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Nedenfor redegjøres det for de relevante punktene i «Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse» (NUES) av 30. oktober 2014. Norsk Tipping er ikke et børsnotert selskap. Dette medfører at ikke alle deler av NUES' anbefaling er relevant.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse
2. Virksomhet
3. Selskapskapital og utbytte
4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående
5. Fri omsettelighet
6. Generalforsamling
7. Valgkomité
8. Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet
9. Styrets arbeid
10. Risikostyring og internkontroll
11. Godtgjørelse til styret
12. Godtgjørelse til ledende ansatte
13. Informasjon og kommunikasjon
14. Selskapsovertagelse
15. Revisor

PKT 1:

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Kulturdepartementet fastsatte 5. juli 2010 Retningslinjer for eierstyring av selskaper mv. under departementets område.

Dette dokumentet, sammen med instruks for styret og instruks for administrerende direktør, klargjør rollefordelingen mellom eier, styret og ledelse.

I henhold til departementets retningslinjer for eierstyring, skal eierrollen utøves i samsvar med statens prinsipper for godt eierskap. Retningslinjens kapittel 2 inneholder felles regler og krav til departementets styring, kontroll og ivaretagelse av tverrgående hensyn (samfunnsansvaret) for aksjeselskaper som departementet har eierandeler i. Kapittel 3 inneholder spesielle forhold som det må tas hensyn til ved departementets styring og kontroll av det enkelte selskap eller grupper av selskaper på bakgrunn av deres sektorpolitiske målsettinger. For Norsk Tipping framgår disse spesielle forholdene i kapittel 3.3.

Utover de prinsippene som er fastslått i retningslinjene for eierstyring er det i selskapets vedtekter §6 bestemt at eierdepartementet skal ha en direkte instruksjonsrett gjennom brev til selskapet utenom generalforsamling.

Norsk Tipping har etablert et helhetlig kvalitetssystem som består av de gjeldende styrende dokumenter. Kvalitetsportalen inkluderer etiske retningslinjer som beskriver prinsipper for håndtering av etiske dilemmaer, beskrivelse av handlemåte tilknyttet temaene lover og regler, ansattes habilitet, kontakt med eksterne interessenter, arbeidsmiljø, varsling om kritikkverdige forhold, taushetsplikt, verv, deltakelse i selskapets spill og informasjon, IT-tjenester og sosiale medier. Hele kvalitetssystemet med tilhørende policyer, retningslinjer og rutiner ligger tilgjengelig for de ansatte på selskapets intranett.

Ansvarlig spillvirksomhet er en viktig forutsetning for selskapet. Kvalitetssystemet inneholder derfor en egen policy for dette området. Policydokumentet inneholder ni prinsipper som danner grunnlaget for Norsk Tippings ansvarlighetsarbeid i alle ledd i organisasjonen. Hovedpunktene i policyen er tilgjengelig på selskapets nettsider.

Norsk Tippings etiske retningslinjer og selskapets etiske retningslinjer for leverandører, ligger tilgjengelig i sin helhet på selskapets nettside.

PKT 2:

Virksomhet

Selskapets vedtekter ble sist endret ved kongelig resolusjon 23. april 2015, hvor det ble fastsatt krav om at selskapets overskuddslikviditet skal plasseres med lav risiko og hvor fri likviditet utover 2,5 % av netto spillinntekter foregående år skal overføres til selskapets konto i Norges Bank hver måned.

Vedtekten fastsetter følgende formål for selskapets virksomhet:

- «Selskapet skal i henhold til spilleregler fastsatt av departementet avholde og formidle pengespill i betryggende former under offentlig kontroll, med sikte på å forebygge negative konsekvenser av pengespillene, samtidig som det gjennom rasjonell drift av selskapet skal legges til rette for at mest mulig av overskuddet fra spillene kan gå til formål som nevnt i pengespilloven § 10.» (§ 2 annet ledd)
- «Selskapets virksomhet skal være knyttet til formidling av pengespill, rettet mot norske borgere eller personer bosatt i Norge.» (§ 4 første ledd)

Norsk Tipping har et tredelt samfunnsoppdrag:

- Å tilby attraktive spill
- Å tilby ansvarlige spill
- Å skape overskudd til gode formål

Selskapet har i 2015 vedtatt ny strategiplan for perioden 2016–2020. Innenfor rammene av ansvarlig spill er

strategiplanens ambisjon at selskapet skal begeistre en ny generasjon og være enda viktigere for samfunnet. Strategi-
planen vil ligge til grunn for kommende budsjetter og
prioriteringer.

Styret er bevisst på at pengespill kan være problematisk for
noen. Dette gjør at hensynet til ansvarlig spillvirksomhet er
et viktig premiss i selskapets virksomhet. Selv om penge-
spill kan være problematisk for enkeltpersoner, represen-
terer det for de aller fleste et tilbud om underholdning og
spenning i hverdagen. Overskuddet fra virksomheten er en
viktig finansieringskilde for idrettsanlegg og frivillig sektor
i Norge både gjennom overføringer fra Tippenøkkelen og
gjennom Grasrotandelen. Selskapet skal drive sin virk-
somhet på en måte som imøtekommer de miljømessige,
etiske, kommersielle, lovmessige og sosiale forventninger
samfunnet har til virksomheten, i tråd med føringene fra
regulerende myndigheter. Den pågående forskyvningen av
selskapets omsetning fra kiosker og butikker til digitale
kanaler bidrar til å redusere behovet for trykket materiell.

PKT 3: **Selskapskapital og utbytte**

Selskapets aksjekapital er i Lov om pengespill § 5 fastsatt
til kr 150 000. I tillegg har selskapet 150 millioner kroner i
bundet egenkapital. Det utbetales ikke utbytte fra selskapet,
men overskuddet fra spillvirksomheten skal fordeles etter
bestemmelsene i Lov om pengespill (pengespilloven) § 10.

PKT 4: **Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående**

Alle selskapets aksjer eies av Kulturdepartementet.
Anbefalingene knyttet til aksjeeiere anses derfor ikke som
relevante for Norsk Tipping. Selskapet eier 50 % av aksjene
i Buypass AS. Transaksjoner mellom Norsk Tipping og
Buypass baseres på avtaler inngått etter lov om offentlige
anskaffelser. Konkurransetsetting av tjenesteområdet
sikrer at avtalen mellom partene er inngått på markeds-
messige betingelser. Revisor er av Kulturdepartementet
pålagt å føre et særskilt tilsyn med at oppdragsgivers kom-
mersielle datterselskaper opptrer i overensstemmelse med
ordinære markedsmessige prinsipper og å utferdige en
årlig rapport om disse forholdene. Det er ikke rapportert
om forhold som har krevd videre oppfølging fra selskapets
side.

I selskapets etiske retningslinjer er det etablert prinsip-
per og krav som omhandler de ansattes habilitet og som
skal sikre at ansatte ikke skal inneha verv som kan være
i konflikt med selskapets interesser eller i strid med de
ansattes integritet.

PKT 5: **Fri omsettelighet**

Ikke relevant for Norsk Tipping.

PKT 6: **Generalforsamling**

Kulturministeren utgjør selskapets generalforsamling. I
henhold til selskapets vedtekter §6 avholdes generalfor-
samling hvert år i tilknytning til selskapets årsmøte. For et
selskap hvor generalforsamlingen utgjøres av én person
er det ikke formalia knyttet til innkalling og fullmaktsfor-
hold eller formelle krav til saksdokumentene i forkant av
generalforsamlingen. Det blir likevel utsendt innkalling
og sakspapirer i forkant av generalforsamlingen. I tillegg
utarbeides det protokoll fra generalforsamlingen. Riks-
revisjonen, ekstern revisor, selskapets styre og administre-
rende direktør er til stede når generalforsamling avholdes.

Norsk Tipping har ikke kontrollkomité.

Lotteritilsynet fører tilsyn med at selskapets spillvirksom-
het foregår i samsvar med lovgivning og spilleregler, jfr.
pengespilloven §14. Lotteritilsynet foretar også en løpende
evaluering av selskapets markedsføring, og om denne er
i tråd med «Retningslinjer for markedsføring av statlig
kontrollerte pengespill». Deres evaluering rapporteres
to ganger årlig til eier og gjøres normalt tilgjengelig på
Lotteritilsynets internettsider. Lotteritilsynet er et direkto-
rat og tilsynsorgan underlagt Kulturdepartementet, som
forvalter og kontrollerer private lotterier og statlige spill
i Norge.

PKT 7: **Valgkomité**

Valgkomiteen er oppnevnt av selskapets eiere og består
av representanter fra Kulturdepartementet.

PKT 8: **Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet**

Norsk Tipping har ingen bedriftsforsamling.

Styret og styrets sammensetning er regulert gjennom
vedtektenes §3. Styret har fem uavhengige representanter
som er oppnevnt av Kulturdepartementet, samt to repre-
santanter fra Norsk Tipping, valgt av og blant selskapets
ansatte. I tillegg er det oppnevnt to uavhengige vararepre-
santanter hvorav første varamedlem møter fast i styret,
samt personlig vara for hver av de ansattvalgte styre-
lemmene. Med «uavhengige representanter» menes at de
er uavhengige av overskuddsmottakerne. Styre-
medlemmene oppnevnes for en periode på to år.

For å synliggjøre krav om kjønnsrepresentasjon, ble det i 2007 foretatt en vedtektsendring som presiserer at kjønnsfordelingen i styret skal være i samsvar med bestemmelsene i aksjeloven §20-6 første ledd. I Kulturdepartementets retningslinjer for eierstyring stilles det krav til styrets sammensetning når det gjelder kompetanse, kapasitet og mangfold. Styret skal være bredt sammensatt, og sammensetningen av styret skal tilfredsstillende de krav som framgår av lov om likestilling mellom kjønnene. Videre må styret ha forretningsmessig/bedriftsøkonomisk kompetanse, kompetanse på offentlig eierskap og kommunikasjon mellom offentlig og privat virksomhet, sosialpolitisk kompetanse, samt generell samfunnskompetanse. I tillegg bør styrets medlemmer være samfunnsorienterte og ha kunnskap om og forståelse for selskapets samfunnsmessige rolle. Det legges ingen spesiell vekt på miljømessige hensyn ved utvelgelse av styremedlemmer.

Norsk Tippings ansatte har mulighet til å ta opp problemstillinger gjennom de ansattes representanter i styret. Administrerende direktør i Norsk Tipping deltar i styremøtene uten stemmerett.

Kulturdepartementet har gitt instruks til styret hvor det framkommer at styret skal fatte vedtak på fritt grunnlag etter alminnelige, forretningsmessige prinsipper. Styrets instruks fastsettes i kongelig resolusjon. Styrets leder og nestleder utnevnes av Kulturdepartementet. Styreleder er ikke medlem av selskapets ledelse. Styrets medlemmer har et fast årlig honorar som er uavhengig av selskapets resultat. Størrelsen på honoraret er angitt i noter til årsregnskapet.

De enkelte styremedlemmers bakgrunn og kompetanse opplyses om i selskapets årsrapport.

PKT 9: Styrets arbeid

Departementets instruks til styret og departementets «Retningslinjer for eierstyring» gir regler for styrets arbeid og saksbehandling. I henhold til instruks fra departementet skal styret påse at registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, jfr. pengespilloven § 7 første ledd annet punktum, og føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av virksomheten, jfr. tredje punktum. Styret sender regnskap og årsmelding til Kulturdepartementet for godkjenning, jfr. pengespilloven § 7 annet ledd. Videre skal Kulturdepartementet holdes orientert om prinsipielle spørsmål som er av vesentlig betydning for selskapets drift. Styret behandler og vedtar selskapets strategi, årlige virksomhetsplaner og budsjett, og er gjennom disse prosessene en aktiv part i selskapets styring og kontroll.

Ved behandling i styret følges offentlige regler og selskapets etiske retningslinjer for habilitet. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid, samt av sin kompetanse og arbeidsform. Evalueringen gir grunnlag for eventuelle endringer og tiltak. Styrets behandling av evalueringen blir protokollført.

Styret har fastsatt instruks for administrerende direktør. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret i samråd med styrets leder. Det legges vekt på at sakene forberedes og framlegges slik at styret har et tilfredsstillende grunnlag for å fatte beslutninger.

Styret følger opp virksomheten gjennom månedlig virksomhetsrapportering fra ledelsen på hvert ordinære styremøte. Virksomhetsrapporteringen inneholder sentrale måleparametre for blant annet ansvarlighet, spillinntekter, kundeutvikling, kostnader og resultat, samt drift, omdømme og interne forhold. Rapporteringen er risikobasert og inkluderer løpende oppdatering av selskapets risikobilde med tilhørende risikoreduserende tiltak. Det skrives protokoll med vedtak knyttet til behandling av virksomhetsrapporten.

Til styret er det valgt en nestleder som er møteleder i tilfeller der styreleder ikke kan lede styrets arbeid.

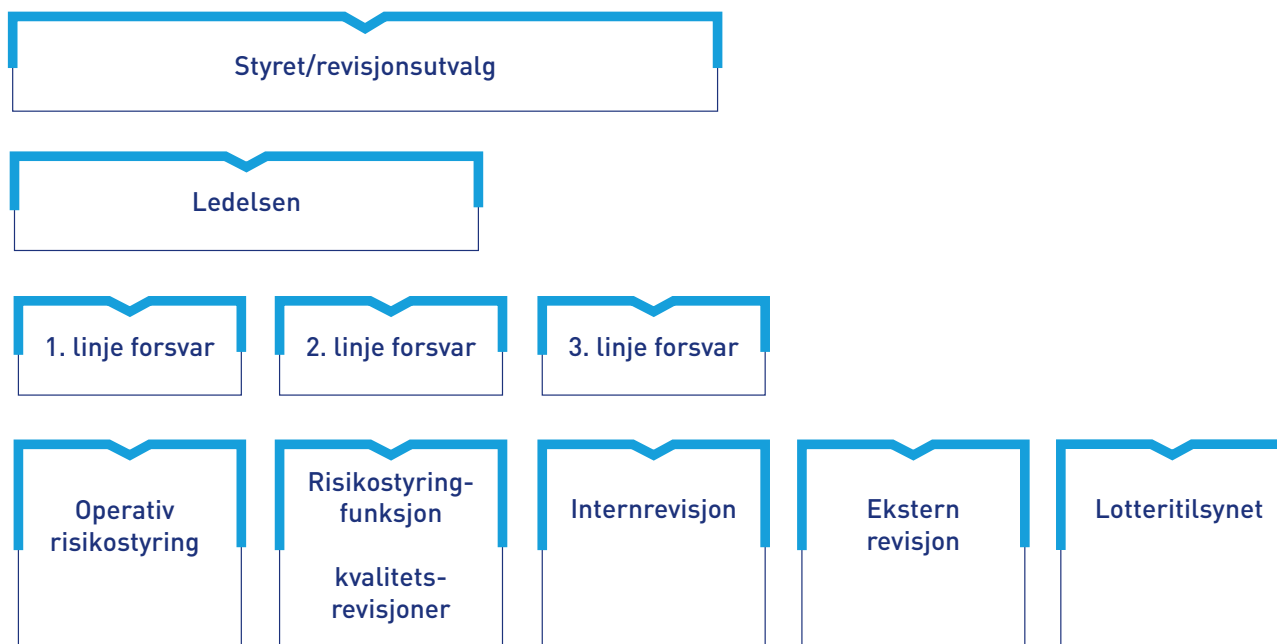
Styret har hvert år minst ett møte med revisor hvor administrasjonen ikke er til stede. Norsk Tippings styre etablerte med virkning fra 1. november 2012 et revisjonsutvalg og fastsatte i styremøte 2. oktober 2012 «Instruks for styrets revisjonsutvalg i Norsk Tipping AS».

I instruksen framgår at revisjonsutvalget er et underutvalg av Norsk Tippings styre, og har som formål å være et saksforberedende organ for styrets tilsynsfunksjon når det gjelder selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer.

PKT 10: Risikostyring og internkontroll

Styret har det overordnede ansvaret for å organisere risikostyringen. For å sikre arbeidsdeling og tilfredsstillende uavhengighet mellom beslutningstakere og kontrollerende og rapporterende funksjoner, er det organisert tre «forsvarslinjer». Dette er en anerkjent modell som er illustrert på neste side.

I modellen er også ekstern revisor og Lotteritilsynet satt inn og kan ses på som fjerdelinjeforsvar. Ekstern revisor gir eier, styre og toppledelsen en bekreftelse på om selskapets risikostyring innen finansiell rapportering er tilfredsstillende. Lotteritilsynet gir bekreftelse på om risikostyringen innen spillvirksomheten er tilfredsstillende, jfr. pkt. 6 ovenfor.

Det er etablert et system for risikostyring og kontroll hvor målene er å sikre at selskapet opererer i samsvar med relevante lover, forskrifter og beslutninger fra eier. Kvalitetspolicyen skal sikre kvalitet på intern og ekstern rapportering, målrettet, effektiv og kundeorientert drift, samt sikre kontinuerlig kvalitetsforbedring. Et av flere prinsipper og krav i kvalitetspolicyen er at systemet skal være basert på risiko. Etter en risikobasert tilnærming er selskapets viktigste risikoområder identifisert, og den interne kontrollen styres gjennom fastsettelse av policy med tilhørende retningslinjer og rutiner for det enkelte område. Etterlevelse og måloppnåelse følges systematisk opp gjennom avviksregistrering, egevalueringer, interne og eksterne revisjoner, som grunnlag for styrets gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og intern kontroll. I dette systemet er det også innarbeidet krav til den interne kontrollen for å sikre pålitelig regnskap og finansiell rapportering.

Håndtering av risiko er viktig for selskapets måloppnåelse og er en integrert del av forretningsaktivitetene som følges opp av den respektive avdeling. I den månedlige virksomhetsrapporteringen gjennomføres det månedlige risikovurderinger for å sikre styrets og ledelsens fokus på viktige framtidige forhold, herunder ansvarlig spillvirksomhet.

Risikoreduserende tiltak konkretiseres, og det settes frister for gjennomføring. Status for de enkelte risikoene følges opp av ledelsen gjennom virksomhetsrapporteringen og rapporteres videre til styret.

Selskapet arbeider kontinuerlig med å legge til rette for et godt kontrollmiljø som skal sørge for at virksomheten drives i henhold til relevante lover, at den bygges på sunne holdninger, har gode interne rutiner og prosedyrer og at den viser åpenhet. Det er utarbeidet en verdiplattform og lederprinsipper som skal bygge opp om selskapets samfunnsoppdrag, som er å gi et ansvarlig spilltilbud, et attraktivt spilltilbud og overskudd til gode formål.

Selskapet har etablert en systematisk rutine for å vurdere om den interne kontrollen er tilfredsstillende for å forebygge og avdekke økonomiske misligheter. Med utgangspunkt i en overordnet risikovurdering er det valgt ut prosesser som skal vurderes regelmessig. Norsk Tipping har etablerte rutiner for kontroll med og oppfølging av spilleaktiviteten hos kommisjonærer og spillere. Dette gjøres både for å sikre at spilleaktiviteten skjer innenfor ansvarlige rammer og for å sikre selskapet mot kriminell aktivitet.

Revisjonsutvalg og internrevisjon

Det er etablert et revisjonsutvalg i Norsk Tipping. Revisjonsutvalget er et underutvalg av Norsk Tippings styre, og har som formål å være et saksforberedende organ i forhold til styrets tilsynsfunksjon når det gjelder selskapets finansielle rapportering og kontrollsystemer.

Selskapet har etablert egen uavhengig internrevisjon som rapporterer direkte til styret. Internrevisjonen har som formål å bistå styret og ledelsen i Norsk Tipping med å utøve god virksomhetsstyring. Internrevisjonen evaluerer

og bidrar til å forbedre de etablerte styrings- og kontrolltiltakene som er etablert for risikostyring, internkontroll og måloppnåelse i selskapet. En vurdering av risiko legges til grunn for utarbeidelsen av en årlig revisjonsplan. Den årlige revisjonsplanen og resultatet av revisjonene blir lagt fram for styret via revisjonsutvalget.

I tillegg til revisjonsutvalg og internrevisjon er det etablert en egen intern enhet med ansvar for drift og videreutvikling av systemet for risikostyring og kontroll, samt gjennomføring av kvalitetsrevisjoner for å følge opp etterlevelse av disse.

Sikkerhetssertifisering

Norsk Tipping er sertifisert etter krav i ISO/IEC 27001:2013, European Lotteries «European Responsible Gaming Standard» samt World Lottery Association, Security Control Standard 2012. Sistnevnte er en internasjonal sikkerhetsstandard for spillbransjen, og formålet er å sikre at sertifiserte virksomheter har effektive sikkerhetstiltak knyttet til lotterispesifikke prosesser. Det gjennomføres både interne sikkerhetsrevisjoner i henhold til krav i nevnte sikkerhetsstandarder og DNV GL gjennomfører årlige evalueringer av Norsk Tipping med tanke på etterlevelse av alle standardene. I henhold til forhold til sikkerhetsstandard ISO/IEC 27001 har Norsk Tipping etablert et ledelsessystem for informasjonssikkerhet (Information Security Management System, ISMS), som sikrer at ledelsen har fokus på kontinuerlig forbedring innen sikkerhetsområdet.

PKT 11:

Godtgjørelse til styret

Styrehonorarene er ikke resultatavhengige. Størrelsen på honorarene bestemmes av Kulturdepartementet. Opplysningene er offentlig tilgjengelig gjennom noter til årsregnskapet.

PKT 12:

Godtgjørelse til ledende ansatte

Norsk Tipping er ikke et allment aksjeselskap, og det er derfor ikke krav om at lederlønnsvilkår skal behandles på generalforsamlingen.

Styret fastsetter lønn og øvrige betingelser til administrerende direktør. Godtgjørelser til administrerende direktør framgår av noter til årsregnskapet. På bakgrunn av styrets retningslinjer fastsetter administrerende direktør godtgjørelse og øvrige betingelser til ledende ansatte i selskapet.

Det ytes ikke ekstra godtgjørelse til egne ansatte for styreverv i selskaper som helt eller delvis er eid av Norsk Tipping.

Ingen ansatte har resultatavhengig godtgjørelser i form av opsjons- eller bonusprogrammer.

PKT 13:

Informasjon og kommunikasjon

Selv om selskapet er unntatt fra offentlighetsloven gjennom forskrift, skal selskapet praktisere mest mulig åpenhet og offentlighet. Selskapet har etablert egen retningslinje for praktisering av åpenhet og offentlighet. Målsetningen er at selskapet så langt som mulig skal oppfylle offentlighetens forventninger om innsyn i selskapets virksomhet.

Norsk Tippings rapportering av finansiell informasjon skal være preget av gjennomsiktighet og skal i tillegg til økonomisk og finansiell stilling, gi brukerne relevant, utfyllende og pålitelig oversikt over strategier, mål og resultater.

PKT 14:

Selskapsovertagelse

Ikke relevant for Norsk Tipping.

PKT 15:

Revisor

Revisorordningen for Norsk Tipping innebærer en oppdeling av kontrolloppgavene. Valgt ekstern revisor forestår den løpende revisjonen av selskapets regnskaper mens Riksrevisjonen forestår selskaps- og forvaltningskontrollen med Norsk Tipping. Ekstern revisor utpekes av Kulturdepartementet basert på forutgående anskaffelse iht. lov om offentlige anskaffelser.

Revisor legger årlig frem for revisjonsutvalget en plan for revisjonsarbeidet og en vurdering av selskapets internkontroll. Revisor deltar i det styremøtet hvor styret behandler årsregnskapet. Revisor deltar også på generalforsamlingen i selskapet hvor årsregnskapet blir lagt fram for endelig fastsettelse. Etter instruks for revisjonsutvalget skal revisor delta i minst ett møte hvert år i utvalget uten at administrerende direktør eller andre ledende ansatte er til stede. Revisor har dialog med selskapets revisjonsutvalg knyttet til gjennomføringen av årsregnskapsrevisjonen. Styret har ikke fastsatt retningslinjer for ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjonsoppgaver. Styret er likevel av den oppfatning at revisor ikke har levert tilleggstjenester av en slik art og et slikt omfang at det kan gi grunnlag for å stille spørsmål ved revisors mulighet til å ivareta sin uavhengighet og objektivitet. Revisors godtgjørelse fremlegges til godkjennelse i generalforsamlingen. Honorar og godtgjørelse til revisor framgår av noter til årsregnskapet.

RESULTATREGNSKAP

Tall i mill. kroner	Note	2015	2014
DRIFTSINNEKTER			
Spillinntekter	1	29 742	26 911
Andre driftsinntekter	2	28	16
SUM DRIFTSINNEKTER		29 770	26 926
DRIFTSKOSTNADER			
Premieandeler		22 508	20 184
Spillprovisjoner		847	823
Lønns- og personalkostnader	3	385	346
Avskrivninger og nedskrivninger	6	279	204
Andre driftskostnader	4	1 324	1 235
SUM DRIFTSKOSTNADER		25 343	22 792
DRIFTSRESULTAT		4 427	4 134
Finansinntekter	5	65	88
Finanskostnader	5	7	7
ÅRSRESULTAT	14	4 485	4 215
Disponering av årsresultatet:			
Tippenøkkelen		3 785	3 536
Grasrotandelen		394	356
Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering		231	246
Bingoentreprenørene ´s overskuddsformål		59	55
Tiltak mot spillavhengighet		15	12
Overført til annen egenkapital		0	10
Sum disponert		4 485	4 215

BALANSE

Beløp i mill. kr	Note	2015	2014
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Immaterielle eiendeler	6	240	317
Sum Immaterielle eiendeler		240	317
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	6	232	253
Kjøretøyer, maskiner, inventar og utstyr	6	353	423
Sum varige driftsmidler		585	677
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskaper	7	1	1
Investering i tilknyttede selskaper	7	32	32
Andre langsiktige fordringer	9	34	38
Sum finansielle anleggsmidler		67	71
Sum anleggsmidler		892	1 065
Omløpsmidler			
Varer			
Varer	10	0	0
Fordringer			
Kommisjonærfordringer	11	122	2
Andre fordringer	12	184	212
Sum fordringer		306	214
Bankinnskudd, kontanter og lignende	18	4 037	3 720
Sum omløpsmidler		4 342	3 934
SUM EIENDELER		5 234	4 999

BALANSE

Beløp i mill. kr	Note	2015	2014
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	13	0,2	0,2
Sum innskutt egenkapital		0,2	0,2
Opptjent egenkapital			
Bundet egenkapitalfond	14	150	150
Investeringsfond	14	9	9
Annen egenkapital	14	55	55
Sum opptjent egenkapital		214	214
Sum egenkapital		214	214
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	17	87	67
Sum avsetning for forpliktelser		87	67
Sum langsiktig gjeld		87	67
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	8	109	136
Premieforpliktelser		70	54
Forskuddsbetalt innsatsbeløp		220	214
Skyldige offentlige avgifter		30	28
Annen kortsiktig gjeld	15	681	715
Restoverskudd til utbetaling	16	3 823	3 571
Sum kortsiktig gjeld		4 933	4 717
Sum gjeld		5 020	4 784
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		5 234	4 999

Styret i Norsk Tipping AS
Hamar, 10. mars 2016

Linda Bernander Silseth
Styret leder

Bjørn Maaseide

David Hansen

Anne Lise Meyer

Bjørn Vidar Mathisen

Kjersti Langseth

Dag Westby

Torbjørn Almlid
Administrerende direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Beløp i mill. kr	Noter	2015	2014
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat		4 485	4 215
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		0	0
Ordinære avskrivninger	6	242	200
Nedskrivning anleggsmidler	6	36	4
Endring i kommisjonærfordringer	11	-120	1
Endring i andre kortsiktige fordringer, omløpsmidler og varelager		28	-103
Endring i leverandørgjeld		-28	13
Endring i pensjonsforpliktelser		20	-27
Endring i andre langsiktige fordringer		4	5
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		4 670	4 309
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	6	-110	-452
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-110	-452
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
Nettoendring i kortsiktig gjeld		-9	-116
Nettoendring i annen egenkapital		0	10
Utbetalinger og avsetninger		-4 233	-3 992
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-4 242	-4 098
Netto endring i kontanter		317	-241
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse		3 720	3 961
Beholdning av kontanter ved periodens slutt		4 037	3 720

Norsk Tipping AS bruker den indirekte modellen ved utarbeidelse av kontantstrømoppstillingen.

NOTER

Hvor annet ikke er oppgitt er alle beløp i millioner kroner

Regnskapsprinsipper

Generelt

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk med de tilpasninger som er en følge av Norsk Tippings særskilte karakter i henhold til lov om pengespill m.v. av 28. august 1992 nr. 103 (pengespilloven).

Norsk Tipping AS er underlagt pengespilloven. Loven bestemmer at et statlig aksjeselskap, hvor staten eier alle aksjene, skal være spillingselskap. Det er Kulturdepartementet som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og gir instruks til styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet, og skal bl.a. påse at registrering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Vedtektene fastsetter Kulturdepartementets særskilte instruksjonsrett til selskapet utover ordinær styring gjennom generalforsamling.

Konsolidering

Norsk Tippings datterselskaper har ikke betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat. I tråd med regnskapsloven §3-8 er det derfor ikke utarbeidet konsernregnskap.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld. Det er først og fremst verdsettelse av fysiske og immaterielle eiendeler og tilhørende avskrivninger som påvirkes av anvendte forutsetninger om økonomisk levetid. I tillegg er det foretatt vurderinger av eventuelle usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen i forbindelse med regnskapsavslutningen i henhold til god regnskapsskikk. Ledelsen er ikke kjent med vesentlig usikkerhet knyttet til regnskapet og balanseførte verdier.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs. Valutakursendringer resultatføres løpende i regnskapsperioden under andre finansposter.

Driftsinntekter, premier og provisjoner

Som spillinntekter regnes spillernes brutto innsatsbeløp. For spill på spillterminaler (Belago og Multix) og nettbaserte spill vil spillerne normalt gjennomføre flere spill

i samme spillsesjon med gjenspill av eventuelle premier. Hvert enkelt spill (innsats med påfølgende trekning og eventuelt utbetaling av premie) anses regnskapsmessig som egne transaksjoner uavhengig av spillsesjoner.

Bokføringen av spillinntekter og tilhørende premier og provisjoner korresponderer ikke fullt ut med kalenderåret men følger kalenderens ukedeling. I 2015 omfatter spillrelaterte inntekter og kostnader 53 spilleomganger/ uker. Spillinnsatsene med tilhørende forventet premieandel for flerukesspill er periodisert på hver av de gjeldende omgangene/ukene. Provisjonen er tilsvarende avgrenset.

Inntekter fra øvrig salg resultatføres når levering har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført.

Skatt

Selskapet er unntatt fra beskatning.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som faller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Forskning og utvikling

Selskapet følger unntaksregelen i regnskapsloven §5-6 for kostnadsføring av utgifter knyttet til grunnleggende forskning og utvikling. Selskapet har i liten grad denne type aktiviteter. Egen tilvirkning av immaterielle eiendeler behandles som varige driftsmidler.

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmiddelets kostpris og avskrives i takt med driftsmiddelet. Dersom virkelig verdi av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til virkelig verdi. Virkelig verdi er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen forventes å generere.

Utgifter til egenutvikling av programvare, spillkonsepter, distribusjonskanaler og systemer underlegges en vurdering av hvorvidt selskapet som følge av disse utgiftene opparbeider seg immaterielle eiendeler som ihht NRS 19 immaterielle eiendeler skal balanseføres og avskrives over forventet økonomisk levetid i tråd med sammenstillingsprinsippet.

Datterselskap/tilknyttede selskap

Datterselskap og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringene er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Investeringene nedskrives til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap og tilknyttede selskap er inntektsført samme år som det er vedtatt i datterselskapenes generalforsamling.

Varebeholdninger

Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift etter fradrag for beregnede nødvendige utgifter for gjennomføring av salget. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering.

Fordringer

Kommisjonærfordringer, kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

Pensjoner

Selskapet har ytelsesbaserte pensjonsordninger som vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid.

Akkumulert virkning av estimatendringer og endringer i finansielle og aktuarielle forutsetninger (aktuarielle gevinster og tap) under 10 % av det som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene ved begynnelsen

av året innregnes ikke. Når den akkumulerte virkningen er over 10 %-grensen ved årets begynnelse, resultatføres det overskytende over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid. Periodens netto pensjonskostnad klassifiseres som lønns- og personalkostnader.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Merverdiavgift

Norsk Tipping AS sin ordinære virksomhet er unntatt fra merverdiavgift ihht merverdiavgiftsloven §5b første ledd nr. 6. Kostnader og investeringer er som hovedregel inkludert mva.

Note 1 Spillinntekter

De enkelte spill har hatt følgende brutto omsetning:

mill.kr	2015	2014
Lotto	3 953	3 395
Viking Lotto	2 301	2 366
Joker	874	882
Eurojackpot	591	405
Nabolaget	153	-
Tipping	564	574
Oddsene	2 658	2 577
Flax	1 214	1 121
Keno	297	287
Extra	901	955
Multix	7 130	7 180
Belago	2 774	2 653
Nettbaserte spill	6 333	4 514
Totale spillinntekter	29 742	26 911

De enkelte spillene har hatt følgende netto omsetning (spillinnsatser fratrukket premieandeler):

Spill	2015	2014
Lotto	2 007	1 697
Viking Lotto	1 169	1 210
Joker	444	449
Eurojackpot	298	204
Nabolaget	4	-
Tipping	258	263
Oddsene	677	642
Flax	561	534
Keno	118	129
Extra	458	486
Multix	562	575
Belago	237	221
Nettbaserte spill	442	318
Totale spillinntekter	7 235	6 726

Spillinntektene omfatter kalenderukene 1-53 i 2014 (29. desember 2014- 3. januar 2016).

Selskapets virksomhet er rettet mot det norske markedet. Det er ingen naturlige geografiske markedsinndelinger.

Note 2 Andre driftsinntekter

	2015	2014
Salg av spillerkort	0	3
Diverse inntekter	28	12
Totalt	28	16

Selskapet tar ikke lenger betalt for spillerkort og inntekter fra salg av spillerkort har derfor falt bort.

Note 3 Lønns- og personalkostnader

	2015	2014
Lønn og honorarer	274	267
Arbeidsgiveravgift	44	45
Pensjonskostnader	58	26
Andre sosiale tiltak	9	8
Totalt	385	346
Naturallytelser	7	6

Ytelser til ledende ansatte i 2015

Tusen kr.	Adm. dir.	Styret
Lønn og honorarer	2 549	1 224
Andre godtgjørelser	25	
Pensjonskostnader	-484	

Styret fastsetter administrerende direktørs lønn og øvrige betingelser, mens Kulturdepartementet fastsetter honorarene til styret.

Selskapet har inngått avtale med Administrerende direktør om pensjon av sluttlønn for inntil 20G. Ytelsen er avhengig av alder ved fratreden inntil 70% av sluttlønn ved 67 år.

Administrerende direktør har en avtale om inntil 12 måneders etterlønn ved ufrivillig oppsigelse, hvis ikke annet avtales særskilt i forbindelse med fratreden. Ved ansettelse i ny stilling eller ved inntekt fra næringsvirksomhet, skal sluttvederlaget utover de tre første måneder reduseres forholdsmessig. Forøvrig foreligger ingen avtaler om særskilt godtgjørelse ved fratredelse eller lignende for øvrige ansatte i Norsk Tipping AS.

Selskapet har avtaler om alderspensjon med totalt ni ansatte og tidligere ansatte i ledende stillinger med lønn over 12G som sikrer 66 prosent av lønn fra 67 år og andre tilleggsytelser. Denne ordningen er lukket og det inngås ikke tilsvarende avtaler ved nye ansettelser. Se for øvrig ufonderte pensjonsordninger i note 17.

Selskapets fonderte pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Gjeldende honorarsats til styret:

Styreleder	kr 232 000
Nestleder	kr 149 000
Styremedlem	kr 127 000
Fast møtende 1. varamedlem	kr 83 000
Leder revisjonsutvalg	kr 52 000
Medlem revisjonsutvalg	kr 36 000

Vararepresentanter godtgjøres med kr 7 000 pr. fremmøte.

Det er ingen bonusordninger i selskapet, verken for ledere eller øvrige ansatte.

Antall årsverk i 2015 var 406, mens det i 2014 var 418.

Selskapet yter boliglån til ansatte med samme betingelser som Statens Pensjonskasse. I tillegg kan ansatte søke om kortsiktige lån på inntil 4 månedslønner. Se note 9 og 12. Det er ikke ytet lån eller stilt garantier til adm. dir, styreleder eller andre nærstående.

Revisor, tusen kr	2015	2014
Ordinær revisjon	566	411
Andre attestasjonstjenester	0	0
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester	17	81
Totalt	583	492

Note 4 Andre driftskostnader

	2015	2014
Drift av anlegg og maskiner	356	342
Telekommunikasjon	42	41
Reklame	303	291
Samarbeidsavtaler, profilering og informasjon	119	137
Kostnader til Lotteri- og stiftelsestilsynet	36	35
Konsulentbistand og honorarer	43	31
Distribusjon og fraktkostnader	47	41
Trykksaker og rekvisita	36	46
Tjenester tilknyttet spillerkort, ID- og betalingsløsninger	189	163
TV- produksjon	97	48
Øvrige kostnader	56	60
Totalt	1 324	1 235

Note 5 Finansinntekter og -kostnader

	2015	2014
Renteinntekter	30	70
Andre finansinntekter	1	0
Finansinntekter datterselskaper og tilknyttede selskaper	25	11
Kursgevinst	9	6
Totale finansinntekter	65	88

	2015	2014
Rentekostnader	0	1
Andre finanskostnader	1	1
Kurstap	6	6
Totale finanskostnader	7	7

Selskapet har konti i NOK, EUR, SEK og USD. Innstående på valutakonti er normalt begrenset i forhold til behov knyttet til løpende drift.

Deler av selskapets likviditet plasseres som kotelån til statskassen i Norges Bank. Rentebetingelsene for innskuddet følger statens foliorente for innskudd.

Selskapet har ingen valutaterminkontrakter.

Note 6 Driftsmidler og immaterielle eiendeler

Varige driftsmidler

	Kunst	Kjøretøy	Mask., utstyr og inventar	Tomter, bygg	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2015	1	1	1 579	450	2 031
Avgang i året	-	-	138	0	138
Tilgang i året	-	-	74	1	74
Anskaffelseskost pr 31.12.2015	1	1	1 515	450	1 968
Akk. av- og nedskrivninger	-	1	1 157	224	1 382
Bokført verdi pr 31.12.2015	1	-	358	226	585
Årets avskrivning	-	-	127	22	149
Avskrivningsplan (lineær)	Ingen avskr.	5 år	3-6 år	10-25 år	

Selskapet har enkelte uvesentlige kostnadsførte leieavtaler vedrørende biler, kontormaskiner og utstyr.

Immaterielle eiendeler

	IT- infrastruktur	Spill og spill- applikasjoner	Distribusjons- kanaler	Avtaler	Totalt
Anskaffelseskost pr 1.1.2015	210	178	306	9	704
Avgang i året					-
Tilgang i året	36	2	15	-	53
Anskaffelseskost pr 31.12.2015	246	180	321	9	757
Akk. av- og nedskrivninger	128	123	257	8	517
Bokført verdi pr 31.12.2015	118	57	64	1	240
Årets avskrivning	33	24	34	3	93
Årets nedskrivning		36			36
Sum av- og nedskrivninger	33	60	34	3	130
Avskrivningsplan (lineær)	5 år	3-7 år	5-7 år	3 år	

De største utviklingsprosjektene i 2015 var knyttet til utskiftning av IT- løsninger knyttet til skrapespill samt videreutvikling av selskapets løsninger for salg av spill gjennom Internett.

Alle immaterielle eiendeler vedrører utviklingsprosjekter som er gjennomført av Norsk Tipping. Prosjektene vedrører utvikling av nye løsninger eller tilpasninger av innkjøpte løsninger fra eksterne leverandører. Kostnadene som knytter seg til lønn og andre personalkostnader til ansatte direkte engasjert i utviklingsarbeidet er ikke balanseført siden selskapet ikke har pålitelig måling av dette.

Det er totalt foretatt nedskrivninger på 36 millioner kroner for eiendeler hvor virkelig verdi er vurdert lavere enn anskaffelseskost.

Av- og nedskrivninger

	2015	2014
Immaterielle eiendeler	130	86
Driftsmidler	149	119
Totale avskrivninger	279	204

Note 7 Investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper

Firma	Anskaffet i år	Forretn. kontor	Eierandel	Stemmeandel	Kostpris på aksjeposten	Bokført verdi
Datterselskaper						
Norske Spill AS	2009	Hamar	100 %	100 %	1	1
Sum datterselskaper					1	1
Tilknyttede selskaper						
Buypass AS	2006/2009/2011	Oslo	50 %	50 %	32	32
Sum tilknyttede selskaper					32	32
Totalt					33	33

I henhold til regnskapslovens § 3-8 andre ledd er selskapet ikke konsolidert inn i Norsk Tipping AS sitt regnskap. Begrunnelsen for å utelate selskapene fra konsolidering er at de ikke har betydning for å bedømme konsernets stilling og resultat.

Årsregnskapet for Norske Spill AS viser et underskudd på tre tusen kr og en egenkapital på 708 tusen kr.

Årsregnskapet for Buypass er ikke avlagt. Det foreløpige regnskapet for Buypass Konsern viser et overskudd på 24 mill.kr og en egenkapital på 94 mill. kr. Utbytte for 2014 på 25 mill. kr er inntektsført i Norsk Tippings regnskap for 2015.

Note 8 Mellomværende med datterselskaper og tilknyttede selskaper

	2015	2014
Kortsiktig gjeld til selskaper i samme konsern	0	0
Kortsiktig gjeld til tilknyttet selskap	16	15
Kortsiktige fordringer på selskaper i samme konsern	0	0
Kortsiktige fordringer på tilknyttet selskap	0	40

Transaksjoner med nærstående parter

Kjøp av varer og tjenester	2015	2014
Buypass AS (tilknyttet selskap)	177	234
Totalt	177	234

Kjøp av varer og tjenester fra Buypass AS knytter seg til betalingstransaksjoner og identifisering knyttet til spillerkortet.

Tjenesten er konkurranseutsatt etter lov om offentlige anskaffelser.

Note 9 Andre langsiktige fordringer

	2015	2014
Langsiktige lån til ansatte*)	31	37
Øvrige fordringer	3	2
Totalt	34	38

*) Selskapet tilbyr boliglån til ansatte med tilsvarende betingelser som i Statens Pensjonskasse.

Note 10 Varelager

Varelager består av innkjøpte varer til selskapets kantine.

Note 11 Kommisjonærforordringer

Norsk Tipping AS foretar ukentlige etterskuddsvise oppgjør med kommisjonærene ved autogirotrekk. Fordringene er i stor grad sikret gjennom depositum og garantier fra kommisjonærene

Note 12 Andre fordringer

Andre fordringer består av forskuddsbetalte/periodiserte kostnader og øvrige kundefordringer med forfall kortere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

	2015	2014
Kundefordringer	3	1
Forskuddsbetalte kostnader	170	157
Personallån/ lønnsforskudd *)	9	9
Øvrige kortsiktige fordringer	3	46
Totalt	184	212

*) Personallån/ lønnsforskudd til ansatte har løpetid inntil 4 år. Rentefordel blir fordelsbeskattet.

Note 13 Aksjekapital

Norsk Tippings aksjekapital består av 3 aksjer, hver av dem pålydende kr 50 000.

Staten v/ Kulturdepartementet eier 100 prosent av aksjene

Note 14 Egenkapital

I henhold til pengespilloven og retningslinjer fra Kulturdepartementet har selskapet et investeringsfond.

Investeringsfondet ingår opptjent egenkapital på linje med annen egenkapital.

Egenkapital:	Aksjekapital	Bundet egen- kapitalfond	Investerings- fond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr 31.12.2014	0,15	150	9	55	214
Årets endring i egenkapital:					
Tilført fra årets overskudd				4 485	4 485
Årets overføringer til overskuddsmottakerne				-4 485	-4 485
Samlet bevegelse i regnskapsåret				0	0
Egenkapital per 31.12.2015	0,15	150	9	55	214

Note 15 Annen kortsiktig gjeld

	2015	2014
Depositum kommisjonærer	23	27
Bonuspotter knyttet til spillene	102	87
Skyldig feriepenger	30	29
Gjeld spillerkonti	306	358
Grasrotandelen til utbetaling	139	125
Utestående oppgjør til bingoentreprenørenes overskuddsformål	29	28
Periodiseringer	52	61
Totalt	681	715

Note 16 Restoverskudd og disponeringer

Restoverskudd og disponeringer tilsvare årrets overskuddsdisponering fratrukket forskuddsutbetalinger/ disponeringer til overskuddsmottakerne basert på opptjent overskudd gjennom året.

Forskuddsutbetalinger og disponeringer til overskuddsmottakerne	2015	2014
Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering	209	223
Bingoentreprenørenes overskuddsformål	59	55
Grasrotmottakere	394	356
Norges Idrettsforbund	0	0
Totalt	662	634

Restoverskudd til utbetaling	2015	2014
Årets overskuddsdisponering	4 485	4 205
Forskuddsutbetalinger	662	634
Totalt	3 823	3 571

Note 17 Pensjonsforpliktelser

Norsk Tipping AS har både fonderte (finansiert via fiktive fond i Statens Pensjonskasse – SPK) og ufonderte pensjonsordninger. De fonderte pensjonsordningene administreres av SPK, se nærmere beskrivelse av ordningen nedenfor. De ufonderte ordningene gjelder alderspensjonsavtaler for ansatte og tidligere ansatte i ledende stillinger med lønn over 12G, samt to pensjonsavtaler for tidligere ledende ansatte.

I tillegg har selskapet ved enkelte anledninger inngått avtaler om driftspensjon med enkeltansatte ved fratreden som følge av organisasjonsmessige endringer.

Statens Pensjonskasse

Beskrivelse av ordningen:

Norsk Tipping AS har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse. Pensjonsordningen omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse (pensjonsloven). Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon. I tillegg gjelder beregningen for ytelser fra 62 år etter AFP-ordning for statlig sektor. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Selskapets andel av premien kostnadsføres løpende under lønns- og personalkostnader.

Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelser for SPKs pensjonsordning skjer etter aktuarmessige prinsipper. Ordningen er ikke fondsbasert, men basert på en simulert forvaltning av pensjonsmidler («fiktive fond») som om midlene var plassert i statsobligasjoner. Utbetalingen av pensjoner er garantert av staten (pensjonsloven § 1). Pensjonsordningen kan ikke flyttes på samme måte som en privat pensjonsordning, og denne beregningen forutsetter at ordningen videreføres i SPK. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til utløpstidspunkt. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til bokført verdi.

Fonderte pensjonsordninger

Pensjonskostnad

	2015	2014
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	43	36
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	20	23
Avkastning på pensjonsmidler	-15	-16
Ansattes egenandel til pensjonsordningen	-5	-5
Administrasjonskostnader	1	1
Netto pensjonskostnad før amortisering	44	39
Resultatført virkning av estimatavik	13	9
Periodisert arbeidsgiveravgift ¹⁾	9	-2
Netto pensjonskostnad fonderte pensjonsordninger	66	46
Antall yrkesaktive med i beregningen	415	416

1) Arbeidsgiveravgift er netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse multiplisert med gjeldende prosent for arbeidsgiveravgift. Netto aktuarmessige gevinster og tap som ikke er innregnet i balansen inkluderer arbeidsgiveravgift

Pensjonsforpliktelse

	31.12.2015	31.12.2014
Beregnete pensjonsforpliktelser	653	666
Arbeidsgiveravgift	31	40
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	-434	-382
Netto påløpt pensjonsforpliktelse	250	324
Ikke resultatført virkning av estimatavik	-212	-311
Netto pensjonsforpliktelser	38	14

Økonomiske forutsetninger:

	2015	2014
Diskonteringsrente	2,50 %	3,00 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,30 %	3,80 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	3,25 %
Forventet G-regulering	2,25 %	3,00 %

Som økonomiske forutsetninger er NRS(V) Pensjonsforutsetninger (september 2015) lagt til grunn. Endringene i forutsetningene fra beregningstidspunktet til balansedagen vurderes ikke å ha vesentlig effekt på regnskapet.

Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er lagt til grunn vanlig benyttede forutsetninger innen forsikring. Beregningene er basert på dødelighetforutsetninger etter K2013BE.

Ufonderte pensjonsavtaler og driftspensjon

Selskapet har ufonderte pensjonsavtaler som nevnt i note 3, samt avtaler med ansatte om driftspensjon i forbindelse med fratreden i selskapet. Avtalen om driftspensjon omfatter gir rett til 66% av lønn inntil fylte 67 år.

	Ufonderte avtaler	Driftspensjon
Avsetning per 01.01	51	2
Ny avsetning/kostnad i perioden	-1	-
Utbetalt i 2015	3	1
Forpliktelse per 31.12	47	2

Avsetning/kostnad i perioden er i sin helhet belastet regnskapet for 2014.

Samlede pensjonsforpliktelser	2015	2014
Ufonderte pensjonsordninger	47	51
Fonderte pensjonsordninger	38	14
Driftspensjon	2	2
Totale pensjonsforpliktelser	87	67

Note 18 Bankinnskudd, kontanter og lignende

I posten bankinnskudd, kontanter og lignende inngår skattetrekkmidler med 12,9 mill. kr.

Tilstrekkelig beløp er avsatt på egen skattetrekkkonto.

KPMG AS
P.O. Box 214
Torggata 22
N-2302 Hamar

Telephone +47 04063
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 677 MVA

Til generalforsamlingen i Norsk Tipping AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Tipping AS som viser et overskudd på kr 4 485 000 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Offices in:

Oslo	Stavanger	Åslokk	Trondheim
Ålesund	Hamar	Bækk	Tjønsdal
Arendal	Kongsrud	Sachsen	Tønsberg
Bergen	Kvikvik	Steinkjer	Åsland
Bodo	Kristiansand	Stord	
Elverum	Larvik	Strøms	
Finnsnes	Molde	Tromsø	

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Satsauler serce rewiżorów - członkowie są Dużi norckie Rewiżorowizacji

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norsk Tipping AS per 31. desember 2015 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Hamar, 16. mars 2016
KPMG AS

Stein Erik Lund
statsautorisert revisor

